

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v upr. naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavlja list 5 Din. Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inseratov po dogovoru.

PONEDELJSKI SLOVENEK

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III.
Telefon št. 2050 in 2996 — List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6
Poštni ček. račun.
Ljubljana 15.179.
Telefon št. 2992

Novo leto Svetega očeta Nove podrobnosti o papeževi bolezni

Dunaj, 3. jan. TG. Današnja »Reichspost« objavlja nove podrobnosti o bolezni svetega očeta. V Rimu ima svojega lastnega dopisnika, ki se je osebno informiral v Vatikanu o bolezni ter so njegova poročila izvirna in tudi zanesljiva, ker so bila sestavljena na osnovi avtentičnih izjav ljudi, ki bdijo okrog bolniške postelje svetega očeta. List piše:

Sveti oče je noveletno noč prebdel v molitvi skupno z nekaterimi očeti frančiškani, ki so klečali okrog njegove bolniške postelje ter odgovarjali na liturgične molitve. Na novega leta dan je smelo k bolnemu papežu nekaj prelatoz iz najbližje okolice papeža ter je svet oče skupno z njimi opravil molitve. Glede bolezni same sem dobil od merodajnih ljudi sledeče informacije: Trenutno ne obstoja kakšna življenjska nevarnost. Nevarnost, ki je izhajala iz tromboze, je trenutno odstranjena, ker se je vnetje žil ustavilo in ne napreduje več. Ostala pa je nevarnost zastrupljenja, če bi kazalo svetemu očetu dati injekcije za okrepitev srca, toda odločili so se, da tega ne bodo storili, ker bi to na splošno stanje bolnika le slabo vplivalo. Nasprotno pa so izbrali novo metodo, da namreč skušajo bolnika okrepiti na splošno s strogo izbrano prehrano, predvsem pa s tem, da ga ohranijo čim bolj pri miru in ga varujejo pred vsakim razburjanjem. Položaj bolnika se s tem seveda do sedaj še ni izboljšal, ker so tudi reakcije vremena skrivne, da se simptomi bolezni ne preneha ponavljajo. Prihodnji teden bo po mnenju zdravnikov odločilen. Tedaj šele se bo videlo, če se sme računati na počasno ozdravljenje, kar pa je malo verjetno pri veliki izčrpanosti bolnika vsled sedaj že mesec dni trajajoče hude bolezni. Zdravniki pa so povdarili, da je na podlagi dejanskega stanja treba odločno zavrniti razna poročila inozemskega časopisja, ki je v senzacionalni obliki objavilo vesti o neizbežni se bližajoči katastrofi.

Tudi »Osservatore Romano« piše, da se je v zdravstvenem stanju svetega očeta opazilo rahlo izboljšanje, ker so prenehale nevarne bolezni in je tudi obtok krvi boljši.

Za časa božičnih praznikov je svet oče sprejel z vsega sveta na tisoče in tisoče brzojavnih pozdravov in zatrdil, da ves katoliški svet moli za njegovo zdravje. Inozemski diplomati so bili sprejeti od kardinala Pacellija ter so mu izročili voščila za svetega očeta. Kardinal se jim je v imenu bolnika za voščila zahvalil.

Še o našem paktu z Bolgarijo Veseli odmevi v Sofiji, Grčiji in Romuniji

Sofija, 3. januarja. AA. Vsa bolgarska javnost je z velikim zadovoljstvom, veseljem in navdušenjem sprejela sporočilo, o bližajoči se sklenitvi jugoslovansko-bolgarskega pakta o večnem prijateljstvu. V vseh krogih so sporočilo kar najugodnejše komentirali.

Bolgarsko-jugoslovanski pakt smatrajo kot naravno posledico iskrene želje dveh bratskih slovanskih narodov, da bi živel v miru in prijateljstvu in da si z vzajemnim sodelovanjem zagotovita dobro bodočnost in napredek svojih držav ter mir na Balkanu.

Vsi današnji listi so objavili na vidnem mestu uradno jugoslovansko poročilo o bližajoči se sklenitvi jugoslovansko-bolgarskega pakta, in večerajnji govor predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Georgija Kiosevanova. Razen tega so listi prinesli na prvih straneh slike kralja Borisa, Nj. kr. Vis. kneza-naměstnika Pavla in predsednikov bolgarske vlade dr. Kiosevanova in jugoslovanske vlade dr. Stojadinovića. Sporočilo o tem pomembnem političnem dogodku so bolgarski listi opremili z dolgimi in zelo ugodnimi komentarji, ki so pač najboljši tolmač razpoloženja vse bolgarske javnosti in čustev vsega bolgarskega naroda.

Univ. prof. Georgij Genov, eden izmed voditeljev bivše radikalne stranke, pravi v uvodniku v današnji »Dugie« med drugim: Novoletna novica o sklenitvi pakta o večnem prijateljstvu med Bolgarijo in Jugoslavijo mora razveseliti vsakega Bolgara — in mislim — vsakega Jugoslavana. Po 23 letih se zdaj na jugoslovanski osnovi razširja stare srbsko-bolgarsko prijateljstvo, pretrgano z usodnim dogodkom 16. junija 1913, ki je prizadejal toliko gorja obema narodom.

Prof. Genov omenja nato prizadevanja onega mladega rodu obeh bratskih narodov leta 1912, ki je vedno služil ideji zblizanja, in izreka priznanje takratnemu srbskemu državniku Milovanu Milovanoviću ter konča:

Današnje bolgarsko-jugoslovansko prijateljstvo bo ne samo zjamčilo teritorialno neodvisnost obeh slovanskih držav na Balkanskem polotoku, temveč bo zelo mnogo pripomoglo tudi k ureditvi miru na Balkanu in bližnjem vzroku, saj nova zveza očitno ni naperjena proti nobeni bližnji ne daljnji državi. Zaradi velike negotovosti, ki vlada danes v Evropi, bo takšna zveza dragoceno poročilo za ohranitev miru, največje dobrine, ki morejo naredi sanjati o njej.

»Slovo«, glasilo nacionalno-socialnega gibanja g. Cankova, priobčuje članek pod naslovom: »Večno prijateljstvo«, in pravi v njem:

Včeraj je predsednik vlade Kiosevanov sporočil v svojem novoletnem govoru po radiu pomem-

ben dogodek naše zunanje politike. Predsednik vlade je slavnostno sporočil tisto, o čemer se je že dolgo govorilo, česar pa naši listi niso objavili. Priprani smo, da bo to sporočilo z zadovoljstvom sprejela vsa javnost naše države. Zblizanje z našim zahodnim sosedom, ki sta ga začela ustvarjati pred nekaj leti kralj Boris in pokojni kralj Aleksander I., delo, ki sta ga spontano pozdravila oba bratska naroda, bo našlo realnega izraza v sklenitvi pakta o večnem prijateljstvu, med obema bratskima državama, in to bo zdrava politika, ker jo spremljata oba naroda v imenu svojih največjih interesov. Balkanski narodi žele med seboj sodelovati za izgradnjo miru, ne pa se boriti kot okrvavljeni gladiatori v službi tujih interesov.

»Mir« priobčuje uvodnik pod naslovom »Lepa vest«. Predvsem zagotavlja, da bo novica o bližajoči se sklenitvi pakta o večnem prijateljstvu med Bolgarijo in Jugoslavijo napolnila srca vseh Bolgarov z veseljem. Nato pa pravi: Zblizanje med Bolgarijo in Jugoslavijo je velikega mednarodnega pomena in bo veselo odjeknilo v slovanskem svetu, ker je to miroljubno delo in bo prineslo večjo varnost v razmere na Balkanskem polotoku. Bolgarsko-jugoslovanska pogodba o večnem prijateljstvu bo osnova nove balkanske zgradbe, postavljene na vzajemnem zaupanju in spoštovanju. Vse to bo brezdvomno odprlo meje in dalo možnost za širši gospodarski polet.

»Kambana« piše v uvodniku pod naslovom »Zgodovinski govor predsednika vlade Kiosevanov«: Pakt o večnem prijateljstvu med obema bratskima narodom, ki postane dejstvo bližnje dni, je ideal več rodov. Zdj ko postaja to zblizanje realnost, se rodovi lahko samo veselijo.

Tudi komentarji vseh drugih listov, prestolnih kakor pokrajinskih, so napisani v istem duhu in izražajo radost in navdušenje bolgarskega naroda.

Ponudba tudi Romuniji

Bukarešta, 3. januarja. AA. Po uradnih vesteh iz Belgrada in Sofije o bližnji sklenitvi prijateljskega pakta med obema državama je bolgarska vlada ponudila takoj tudi Romuniji in Grčiji sklenitev sličnih paktov. Po mnenju romunske vlade pa se ima prej urediti vprašanje romunske manjšine v Bolgariji.

»Dimineața«, ki poroča danes o sklepih bolgarske in jugoslovanske vlade, da skleneta prijateljski pakt med obema državama, naglašja, da bo Bolgarija gotovo v kratkem ponudila slični pogodbi tudi Romuniji in Grčiji. S Turčijo ima namreč prijateljski pakt že od leta 1929. List v ostalem naglašja, da bo z novimi pakti povsem zagotovljen mir na Balkanu.

V drugem članku se list posebej bavi s smislom in pomenom jugoslov.-bolgarskega pakta. O tem diplomatskem instrumentu je prav za prav mogoče govoriti, kakor da bi že obstojal. Romunska vlada je zadovoljna s tem paktom, ker bo pomenil ostvareitev nove atmosfere na Balkanu. Diplomati vladne in civilne krogovi v Romuniji smatrajo ta pakt že za indirektni vstop Bolgarije v Balkansko zvezo.

Ko je Bolgarija ponudila Jugoslaviji prijateljski pakt, se je gotovo zavedala, da se Jugoslavija ne bo odrekla svojim dosedanjim obveznostim napram Romuniji, Češkoslovski, Turčiji in Grčiji. Novi pakt dokazuje bolgarsko miroljubno politiko. Sklenjen bo v duhu Zveze narodov. Pakt bo objavljen in registriran v Ženevi. Jugoslovanska vlada je obvestila Bukarešto, Prago, Atene in Ankar, da namerava skleniti ta pakt. Nanj so pristale vse jugoslovanske zaveznice. Zato ga je treba pozdraviti s tem večjim zadovoljstvom.

Grčija zadovoljna

Atene, 3. januarja. AA. Tudi grška javnost je z zadovoljstvom sprejela vest o bližnji sklenitvi jugoslovansko-bolgarskega prijateljskega pakta. Po izjavi misli med zastopniki držav, ki pripadajo Balkanski zvezi, kakor jo določa člen 2 zvezne po-

Abd el Krim v hrbet generalu Franku Zakaj je Blum spustil na svobodo rijskega sultana

Pariz, 3. jan. TG. Kakor poročajo današnji jutranji listi, stoji ves španski del Maroka, posebno pa tako imenovani Rif, to je gorata pokrajina, kjer stanujejo Kabili, pod vtisom vesti, da se je nekdanji slavni vodja marokanskega upora v Rifu sultan Abd El Krim vrnil v Pariz. Abd El Krim je znan iz marokanskih bojev tako v francoskem kakor španskem Maroku. Francoska vlada ga je po končnoveljavni zmagi nad njegovimi četami spravila na otok Reunion, kjer je do nedavno tudi prebival. Sedanja vlada ljudske fronte pa je sklenila, da bo izgnanega junaškega vladarja Rifa osvobodila ter mu dovolila, da se nastani kjer v Franciji, češ da je bil izgon nečloveško dejanje. Po vsem Rifu se sedaj kot ogenj širi vest, da Abd El Krim ne ostane v Parizu, marveč da se bo v najkrajšem času smel vrtniti nazaj v svojo marokansko domovino. Vsi njegovi nekdanji sobojeniki in še rodov se mrzlično posvetujejo, kaj se bo zgodilo, ako se njihov še vedno silno priljubljeni poglavar nenadoma vrne v Rif. Vsi so polni upanja, da se bodo politične prilike spremenile v njihov prilog. Voditelj mladega mohamedanskega nacionalističnega pokreta pa smatrajo povratek Abd El Krima kot veliko oviro za uresničitev svojih lastnih ciljev. Ta stranka je namreč pod vodstvom mladega Abd El Krima sklenila političen

pakt z generalom Francom, pakt, v katerem so Francu obljubili, da se bodo zanj borili na življenje in smrt. Franco pa jim je obljubil politično avtonomijo. Ravno ta stranka je tudi povzročila, da se pošiljanje marokanskih čet iz španskega Maroka na razna bojišča v Španiji razvija popolnoma normalno ter se je tudi sama obvezala, da bo skrbela za redno odposiljanje okrepitev, če bi general Franco nujno zahteval novih bojnikov. Povratek Abd El Krima smatra Abd El Maleka za veliko nesrečo, ker bi stari šef brez dvoma takoj pritegnil nase večino marokanskih plemen ter bi tudi vse morebitne dogovore z generalom Francom odpovedal. Abd El Krima smatrajo še vedno za strupenega sovražnika Španije, ki bi storil vse, kar bi bilo v njegovih močeh, da bi delal težave generalu Francu, kjerkoli bi le mogel.

V nekaterih krogih namigavajo, da je vlada ljudske fronte v Franciji nalašč osvobodila Abd El Krima ter mu je voljna dovoliti povratek v marokansko rijsko gorovje z izrecnim namenom, da vrže generalu Francu neusmiljenega nasprotnika v hrbet, ki bi v najkrajšem času onemogočil odposiljanje Marokancev na španska bojišča ter bi v španskem Maroku zanel požar, ki naj bi generalu Francu onemogočil nadaljevanje borbe proti španskim komunistom. Toda predsedništvo vlade je takoj, ko so časopisi začeli te vesti raznašati, sporočilo javnosti, da Abd El Krimu ne bo dovoljeno, da se vrne v Marok, marveč da bo smel prebivati samo na ozemlju evropske Francije.

Najnovejši sovetški »izum«

Psi-volčjaki v službi rdečih napadajo bele

Pariz, 3. jan. TG. »Ami du Peuple« poroča iz Španije nekaj zanimivih podrobnosti o zadnjih borbah na fronti pri Escorialu, ki so jo hoteli rdeči prodreti. Borbe so bile strašne in so rdeči pustili 1500 mrtvih na bojišču. Generalni štab Francove vojske, ki je rdeči napad odbila, poroča, da se je pri omenjenih borbah zgodilo prvič v zgodovini,

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Kraljica Marija v London

Belgrad, 3. januarja. AA. Nj. Vel. kraljica Marija je danes z Nj. Vis. kraljevičem Tomislavom odpotovala v London. Na topičerski postaji so ju pozdravili Nj. Vel. kralj, Nj. Vis. kraljevič Andrej, Nj. Vis. knez-naměstnik Pavle, Nj. Vis. knežinja Olga ter Nj. Vis. kneževič Aleksander in Nikolaj, nadalje angleški poslanik Campbell s soprogo, dvorske dame ter člani civilnega in vojaškega doma Nj. Vel. kralja.

Belgrad, 3. januarja, m. Belgraski nadškof dr. Josip Uječić, ki je prebil božične praznike v Ljubljani, se je vrnil v Belgrad.

Veselje nad sporazumom med Anglijo in Italijo

London, 3. januarja. AA. »Sunday Dispeace« pravi v svojem komentarju o italijansko-angleškem sporazumu, da bo v glavnem naslednje vsebine:

- 1) Spoštovanje državnih mej na Sredozemskem morju in opustitev vseh morebitnih italijanskih aspiracij po balcarskem otočju.
- 2) Ukinitvev protibritanske radijske propagande.
- 3) Pristanek Italije na vstop Egipta v Zvezo narodov.
- 4) Priključitev Italije k londonskemu pomorskemu paktu iz leta 1936 in medtreški dardaneljski konvenciji.
- 5) Dopršitev angleških utrd na Sredozemskem morju.

List še dodaja, da Velika Britanija Italiji ne bo dala nikakega posojila, kakor se je govorilo v zadnjih dneh.

Podpis britansko-italijanskega sporazuma v Rimu je povzročil v Londonu splošno zadovoljstvo, ki prihaja do izraza zlasti v dolgih člankih sinočnih ondonskih listov. Čeprav vsebina sporazuma vsaj uradno še ni znana — objavljena bo šele jutri — ji pripisujejo politični krogi poseben pomen. Za ves nadaljnji razvoj angleške politike ne le v Sredozemskem bazenu, nego tudi v Srednji Evropi.

Mnogo pozornosti je vzbudil tudi znani članek, ki je izšel v glasilu italijanskega zunanjega ministrstva v »Giornale d'Italia«. V Londonu smatrajo sporazum predvsem za zaključek vnemirujoče periode v italijansko-angleških odnosih in za dokument o obnovi vzajemnostnega duha, ki je vladal med obema državama na Sredozemskem morju vse do abesinske vojne. Zatrdilo omenjenega rimskega lista, da bo sporazum, čeprav je omejen na Sredozemski bazen, izpolnil tudi posebne evrop-

ske naloge, tolmačijo v Londonu kot posredno izjavo italijanske vlade, da bo odsej spet sodelovala pri urejanju raznih mednarodno-političnih problemov in dograditvi miru v Evropi. V Londonu priznavajo, da je bilanca zanje tokrat pasivna. »Evening Standard« ugotavlja: Vsa Etiopija je danes v italijanski posesti. Cesar prodaja svoje imetje na dražbi. Sir Samuel Hoare, ki so mu stvarni dogodki prav dali, je spet član angleške vlade. Sir Erick Drummond pa je po navodilih Edena v Rimu sestavil pakt »dobre volje« in ga sklenil z Italijo. Ciano, k se je boril kot letalec proti Abesiniji, je ta pakt podpisal v Mussolinijevemu imenu. Poglavitje naše zgodovine, v katerem smo doživeli novo ponižanje, pa je vendarle zaključeno.

Pariz, 3. jan. AA. »Echo de Paris« pravi o angleško-italijanskem sporazumu, da je sestavljen v precej nedoločnem stilu. Po informacijah lista sta sporazumu dodani dve pismi. Prvo se nanaša na egiptovski, drugo na špansko vprašanje. Obveznosti obeh držav so po tem sporazumu predvsem psihološkega pomena. Treba je vedeti, da je francosko znanje ministrstvo že od vsega početka nastopilo za ta sporazum, ker se je tako v Londonu tako v Parizu želelo, da bi Mussolini z dejanjem dokazal, da more v Evropi najti tudi druge prijatelje in ne le Hitlerja. Pozabiti se ne sme, da Italija ni postopala prav primerno o priliki, ko je bil imenovan novi francoski poslanik v Rimu ter da je pozabila na usluge, ki jih je storila Francija v Ženevi Italiji. Nimamo potrebe po njeni naklonenosti, pomisliti pa moramo, da bo angleško-italijanski sporazum šele v praksi pokazal svoj pomen. Če bo ostal krpa papirja, ne bo mnogo koristil morebitni naš podpis na njem ali na kakih drugih taki slični pogodb.

Homatije v Avstriji

Dunaj, 2. jan. AA. Havas: Iz zanesljivega vira se je izvedelo, da je odšlo v Gradec več uglednih političnih osebnosti iz bivše kmečke zveze in neki zaupnik kanclerja gr. Schuschnigga, da bodo posredovali v sporu, nastale med štajerskim deželnim glavarjem grofom Stürgkhom in štajersko deželno vlado, in s tem posredno tudi med deželnim glavarjem in osredno vlado na Dunaju. Znano je, da je hotel deželni glavar grof Stürgkh rekonstruirati štajersko deželno vlado brez pristanka zveznega kanclerja dr. Schuschnigga. V tem sporu gre za važno načelno vprašanje: pobijanja ekstremno avtonomističnih pojmov različnih avstrijskih deželnih glavarjev, pojmov, ki po sodbi vodilnih dunajskih krogov ovirajo delovanje osrednje vlade za utrditev sedanega političnega in gospodarskega reda v državi.

Dunaj, 3. januarja. AA. Spor, ki je nastal med centralno vlado in štajerskim deželnim poglavarjem Stürgkhom, je sedaj poravnal. Kancler dr. Schuschnigg je imel z grofom Stürgkhom daljšo konferenco, po kateri je deželni glavar razveljavil izvršeno rekonstrukcijo štajerske deželne vlade. Hkrati je centralna vlada umaknila odredbo o odstavitvi grofa Stürgha. Deželni glavar dr. Stephan bo brzkone moral odstopiti in bo na njegovo mesto imenovan dr. Gerlach.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

da so dresirani psi-volčjaki napadli skupno z vojakmi. Rdeči miličniki so namreč pri teh borbah uporabili »najnovejša« bojna sredstva. Po artilerijskem ognju ni napadla pehota, marveč se je čisto tiho priplazila pred nacionalistične postojanke velika skupina sijajno dresiranih volčjakov, ki se je priplazila po tleh do strelskih jarkov, potem pa nenadoma skočila v goltance stražam, ki so vsled nepričakovane napada psov izgubili prisotnost duha in se, ležeč pod zbnesnimi psi, sploh niso mogli ganiti in opozoriti zadaj stoječe čete na napad sovražnikov. Nekaj straž so psi popolnoma zgrizli, druge so do smrti razmesarili. Rdečim četam se je po napadu psov ponekod posrečilo vdreti v nacionalistične strelske jarkove, iz katerih pa so bili po hudih bojih zopet vrženi nazaj. Častniki nacionalistične vojske, ki so se sami udeležili teh borb z psi, so izpovedali na generalnem štabu v Avili, da so psi, ki so jih napadli, poslušali na ruska povelja, torej da so sovjetskega izvora in so jih vodili tudi v rdeče miličnike preoblečeni sovjetski vojaki. Obnašanje psov, predvsem pa njihovih tihih plazečih napadov ter njihovi skoki za vrat nasprotnika dokazujejo, da gre za izborno dresirane pse. Brez dvoma gre v tem primeru za preizkušnjo do sedaj v zgodovini vojskovanja novih načinov napadanja, ki jih je uvedla sovjetska armada in jih sedaj v španski državljanski vojni prvič preizkusila. Kakor kažejo poročila od Escoriala, se je napadanje s pomočjo dresiranih psov-volčjakov delno obneslo in bo zato treba tudi s tem najnovejšim »sredstvom« v bodoče resno računati. Ujeti miličniki, med katerimi sta dva Rusi, so izjavili, da se sovjetska armada

pravu zaplenila špansko ladjo »Soton« v španskih teritorialnih vodah. Razen tega se trdi, da je dala madridska vlada vsem vojnim ladjam nalog, da odselej energično in odločno reagirajo, če bi kakšna tuja ladja ustavila kakšno špansko ladjo. Končno pravi poročilo baskijske vlade, da se sedaj nemške ladje zbirajo v luki »Getarpac« v nameri, da izvedejo zaplenbo še nadaljnjih španskih ladij. Uradno se izjavlja, da se v luki »Getarpo« ne zbirajo nobene nemške vojske, ki so postavljene na točkah, kjer lahko branijo interese nemških ladij. Nemška ladja »Phalose« je bila ustavljena in zaplenjena izven španskih teritorialnih vod, enako pa se je zgodilo tudi s špansko ladjo »Soton«. Nemčija je storila zaplenbo španske ladje kot protukrep za zaplenjeni vojni material in za Španca, ki je bil na ladji »Phalose«. Če baskijska vlada ne bo vrnila omenjenega materiala in dotičnega španskega državljana, bodo nemške ladje še nadalje držale v zaplenbi špansko ladjo »Aragone«.

Istočasno se poroča, da je bil koncem decembra v Bilbao aretiran nemški državljani Lothar Gedde, ki je bil baje falangist. Njega so republikanci spravili pred tako zvano narodno sodišče, ki ga je obsojilo na smrt in takoj ustrelilo. Tudi zaradi tega slučaja namerava Nemčija storiti potrebne korake.

London, 3. januarja. AA. Iz Bilbao je prispele poročila, da so baskijske ladje odvekle parnik »Soton« s plitvine, na katero je naseljen v Santon, čeprav se je pred njim zadržala nemška križarka »Königsberg«.

Po neki drugi vesti so ob roženi nacionalistični ribiški čolni pri Lemaueitu napadli angleško ladjo »Blackhill«, ki je plula iz Vewcastlea v Santander. Na ladjo so odali skupno 16 topovskih strelcev. Parnik ni bil zadel in je naglo nadaljeval svojo pot. Valencia, 3. januarja. AA. Iz Malage poročajo: Davi okrog 9 se je pojavila 500 metrov pred špansko ladjo »Aragone«, ki je bila na potu iz Almerije v Malago, neka nemška križarka. Ljudje na obali so zasledovali gibanje obeh ladij vse do 10. Tedaj sta obe izgini. Iz Malage so odposlali za njima takoj več letal. Tudi njim ni uspelo dognati kam so Nemci odpeljali parnik »Aragone«. Vse kaže, da so ga zaplenili in odvedli v neko nacionalistično luko.

ganjalcih verskih podob, le da je danes čisto jasno, koga se hoče v njegovih slikah zadeti. Kajti danes se gibanje proti verskim slikam kar naravnost imenuje brezbožniško gibanje.

Sedaj tudi razumemo, zakaj se je Cerkev že v starih časih postavila v obrambo verskih podob. Ni storila tega v prvi vrsti zato, da bi varovala umetnine. Šlo je temveč za obrambo vere, kajti tako pravi splošni sedmi cerkveni zbor v Niceji: »Čast, ki jo uživa podoba, prehaja na to, kar predstavlja.« Ta beseda, ki jo je ponovil tudi tridentški zbor, izdaja pravilno spoznanje, ki ga ne taje tudi nasprotniki verskih slik. Ako mi častimo Boga s tem, da se pred njegovimi podobami in podobami svetnikov priklanjamo in jih krastimo z rožami, obratno Boga sramotimo, ako verske podobe skrunimo. Boga sicer ne morejo zadeti, ker je neviden, zato pa razbijajo njegove podobe, ki so vidne. Uničevanje verskih podob in kipov je naravni izraz sovražstva do Boga, je sredstvo brezbožnega gibanja.

Ker je najlepša božja podoba na zemlji učeveni božji Sin, je sovražstvo v prvi vrsti naperjeno proti križu. To pa še ni vse. Gledati moramo globlje. Isto sovražstvo se namreč obdrži tudi proti vsem, ki nosijo božjo podobo v sebi. Ker je Kristus novi človek in ker vse njemu pripada, kar nosi človeško podobo, zato sovražnik božji tolče po Kristusovem obrazu, kjerkoli skruni človeka, enako kakor oni hlapec pred velikim sodiščem Ane, o katerem pravi sveto pismo, da je udaril Kristusa v obraz. Dobro čutimo, kako prehaja sovražstvo do Boga v sovražstvo do ljudi. In tako iz sramotenja Boga naravno sledi tudi ponižanje in sramotenje človeka. Iz takšnega duševnega razpoloženja moremo razumeti divjanje španskih anarhistov, ki uganjajo nečloveške stvari s svojimi anarodnjaki. Božjim prijateljem pa je sovražstvo do verskih slik in križev, ki se javlja v naših dneh, opomin, da ne bodo častili le podob božjih in svetnikov, ampak predvsem podobo božjo v seboju, pa naj bo bogat ali reven, gospod ali služabnik, knez ali proletarec. Kajti to je najdragocenejša v človeku, da je božja podoba najgolejše poročilo novega časa, ki bi naj ga označilo prijateljstvo in bratstvo med ljudmi, ko bi se vsi svoje vrednosti in dostojanstva zavedli.

Petrolejski kralji dobavljajo živež Nemčiji

Amsterdam, 3. januarja. AA. Konzorcij znane nizozemskega petrolejskega magnata Deterdinga, ki je prevzel dobavo živeža za Nemčijo, je v prvih treh tednih, odkar velja dobavna pogodba, nakupil 15 milijonov kg moke, 3 milijone kg slanine in 3 milijone kg sira. Vse te življenjske potrebščine so že v Nemčiji. Finančni krogi so mnenja, da je morala Deterdingu uspeti sklenitev posebne sporazuma z nemško vlado za izdelavo sintetičnega petroleja in njegovo prodajo v Nemčiji.

Mehiko, 3. jan. b. V nekem rudniku v Chichuhau je eksplodiralo 30 zabojev dinamita za rudniške potrebe. Vse barake delavcev in rudniški objekti so bili pri tem priključeni. Do sedaj so našli pod ruševinami 20 mrtvih in veliko ranjencev.

Združeni delavci zborujejo Z občnega zbora Zveze združenih delavcev

Ljubljana, 31. januarja.

Zveza združenih delavcev je imela danes v Ljubljani zborovanje, na katerem je dokumentirala upravičenost svojega obstoja in delovanja, kar je zlasti dokazala velika udeležba delegatov in drugih članov. Občni zbor Zveze združenih delavcev se je pričel ob pol 10 v dvorani Rokodelskega doma, ki je bila polna. Občni zbor je pokazal, da vlada v organizaciji složnost in obenem, kako velika je bila potreba po ustanovitvi take organizacije. V kratki dobi dveh let obstoja organizacije se je Zveza združenih delavcev močno razgibala, tako da je vzbudila zanimanje vseh slovenskih katoliških delavcev.

Občni zbor je vodil dosednji predsednik g. Jože Jonke. Predlagane so bile pozdravne brzojavke ministroma dr. Korošcu in dr. Kreku, nadalje ministru za socialno politiko in narodno zdravje Cvetkoviču, banu dr. Natlačenju, nadškofu dr. Jegliču in škofoma dr. Rožmanu in dr. Tomašiču, ki so bile z navdušenjem sprejete.

Predsednik g. Jože Jonke je nato pozdravil zastopnika Delavske zbornice g. Smersuja, glav-

nega urednika »Slovenca« dr. Ahfina, zastopnika Združenja zasebnih in trgovskih nameščencev g. Sitarja, g. Godina iz Grobelj, g. Gasserja z Jesenic in druge.

Delegati so podali poročila o delovanju svojih podružnic, ki so razširjene že po vsej Sloveniji. Na občnem zboru je bilo zastopanih 19 podružnic Zveze združenih delavcev. Iz poročil je razvidno, da je ZZZ opravila veliko delo in da je med delavstvom nastalo veliko zanimanje za organizacijo. Posamezna poročila odbora o delovanju organizacije so podali g. Jonke, Preleži, Kalčič in v imenu nadzorstva g. Smersu. Organizacija je že prebrala začetne težave in stopa v svojo drugo poslovno dobo z močno voljo, da sama obnovi delavsko strokovno gibanje ter da se s tem med delavstvom še bolj uveljavi.

Pri volitvah je bil izvoljen za novega predsednika organizacije g. Franc Kukovica od Device Marije v Polju, ostali odbor pa je skoro neizpremenjen. Sprejetih je bilo tudi več resolucij, ki se tičejo načelnega stališča te organizacije in pa njene programa. Vse resolucije so bile soglasno sprejete.

Domači odmevi

Politično zatišje v Beogradu

Beograd, 3. januarja. m. Zaradi bližajočih se pravoslavnih božičnih praznikov je zavladalo v prestolnici še večje politično zatišje, kakor je bilo za katoliške praznike. To zatišje bo trajalo bržkone do srede januarja, ko bodo pričeli delati razni skupščinski odbori, ki so bili izvoljeni za proučevanje raznih zakonskih osnutkov na zadnji seji skupščine. Ta čas se bo sestala tudi narodna skupščina, ki bo najprej ratificirala celo vrsto raznih konvencij, ki jih je naša država sklenila z raznimi državami. Senat se bo sestel v drugi polovici januarja.

Beograd oškodovan za 150 milijonov

Beograd, 3. januarja. m. Anketna komisija, ki je bila v belgrajski občini izvoljena z nalogom, da prouči sklenitev pogodbe med belgrajsko občino in švicarsko skupino, ki izkorišča belgrajsko električno centralo, je končala svoje delo in predložila predsedniku občine svoje poročilo. Komisija je ugotovila, da je bivša občinska uprava belgrajske občine, ki ji je načeloval znani belgrajski bogataš Miloš Stavičević, napravila s švicarsko skupino še posebno pogodbo, po kateri bo belgrajska mestna občina oškodovana za najmanj 150 milijonov Din. To zado bo razpravljal občinski odbor na svoji prvi seji.

Osebnosti

Beograd, 3. januarja. m. Z odlokom ministra za gozdarstvo in rudnike je premeščen na gozdno ravnateljstvo v Ljubljani inž. Antona Šetina, dosedaj uradnišče gozdne uprave v Medjurčju v Slavoniji.

Beograd, 3. januarja. m. V cerkvi Kristusa Kralja se je poročil dr. Tine Pavlič, višji uradnišče carinskega oddelka v finančnem ministrstvu, z gđ. Jamkovo iz Rajhenburga. Obilno sreče!

Beograd, 3. januarja. m. Vodja bivše srbske kmetijske stranke Joca Jovanović je davi odpotoval na Dunaj, kjer si bo pri specialistih zdravil oko. Kakor znano, je bil Jovanović pred dobrim mesecem na Dunaju, kjer so mu zdravniki odstranili eno oko.

Beograd, 3. januarja. m. Na predlog državnega tožilstva je bil v Kragujevcu aretiran in zaprt učitelj Milan Šandorov, ki ga obtožujejo, da je povzročil smrt 9 let. učenke, ki jo je surovo kaznoval.

Zagreb, 3. jan. b. Hašk : Concordia 1 : 0 (1:0). Johannesburg, 3. jan. b. Tenis-tekma med Jugoslavijo in Južno Afriko 7 : 5.

Osijek, 3. jan. b. Slavija : Hajduk 2 : 0 (1:0).

Ljubljanska kronika

Adamičev koncert v počastitev njegovega spomina bo drevi ob 20 v veliki filharmonični dvorani. Uvodno pesem »Hribi se beli sor, zapoje Matični pevski zbor, nakar govori o slavnem pokojniku prof. Marija Lipovšek. Po govoru sledi najbolj popularni mešani zbor E. Adamiča: Mlad junak in najtežja njegova balada: Smrt carja Samuela. Oboje zapoje zbor Glasbene Matice. Nato nastopijo Trboveljski Slavčki in zapoje 10 Adamičevih skladb, med njimi njihova solistka Rezika Koritnikova dva samospeva. Slovenski vokalni kvintet, ki je danes brez dvoma naše najboljša komorno pevsko združenje, zapoje 3 izredno popularne Adamičeve skladbe: Zdravico, Serenado in Završke fante. Tudi v samospelvih je znal ubrati Emil Adamič pravo struno, kar bodo pokazali samospelvi: Noč je tožna, Pri studencu, Kot iz tihe zabljene kapele in Planinec. Zapoje jih ravnatelj Julij Betetto. Sklepno točko sporeda izvede Učiteljski pevski zbor Emil Adamič in zapoje 3 duhovne pesmi: Vravgovo nevesto in Ptiki lepo pojo. Tako bomo imeli cel večer pred seboj in med seboj Emila Adamiča z vsemi svojimi najlepšimi deli. Večer priredi Glasbena Matica. Predprodaja vstopnic in knjigarni Glasbene Matice.

Pogreb Josipa Permeta. Veličasten žalni sprevod se je večer ob treh popoldne razvil iz Ilirske ulice na pokopališče k Sv. Križu. Na zadnji poti smo spremljali g. Josipa Permeta, prokurista tvrdke Medič, ki je tako nenadno izdihnil na zadnji dan lanskega leta. Veliko spoštovanje, ki ga je pokojnik užival, je dokazala ogromna množica pogrebcev, samih prijateljev in znancev. Uslužbeni tvrdke Medič, tvrdka sama in drugi prijatelji so poklonili obilo vencev, ki so jih nesli pred krsto. Za krsto pa se je peljal v vozilu pokojnikov oče, najstarejši ljubljanski gasilec g. Perme. V žalnem sprevodu so šli za sorodniki številni ljubljanski odličniki, zlasti starejši gasilci, zastopniki gasilskih društev in drugi. Požrtvovalnemu g. Permetu ohranimo blag spomin!

Preiskava proti vlomilem. Ljubljanska policija se še vedno trudi, da bi razjasnila dva večja vlom, ki sta bila izvršena proti koncu lanskega leta v Ljubljani, namreč vlom v Turkoovo menjalnico in pa v neko stanovanje v Šiški. Policija do sedaj še ni mogla pojasniti vlomov v Turkoovo menjalnico, čeprav ima že vse osumljence, ki pridejo v poštev pri tem vlovu, v rokah. Prihodnji teden bo osumljence, znane ljubljanske vlomile: Tomina, Pračka in Faganela izročila sodišču. Dosedaj pa je zaenkrat še vedno brezuspešna preiskava o vlovu v Šiški. Policija je že dognala, da sta vlom zagrešila dva mlada človeka, znana iz raznih sodnih obravnjav, toda oba vlomila sta izginita nekam na jug in ju dosedaj policijska tiratica še ni dosegla. Oškodovanec najbrže nikoli več ne bo videl

pogrešanih 13 jurjev in ne pokradenega mu blaga.

Surov sport. Vrata surovih sportov je precej dolga in ni nogolet najbolj prostaška. Vmes so še rugby, hockey in tudi hockey na ledu. Naši mladinci res ni potrebno, da se v imenu sportne vzgoje pretepa s palicami, češ da je to hockey. Včeraj dopoldne se je pri hokejski tekmi ponesrečil 24-letni igralec Rafael Svetič, kateremu je soigralec vrigel žogo s tako silo v obraz, da mu je rnil oko. Na igrišču je moral priti reševalni avto, ki je igralca prepeljal v bolnišnico.

Zadnja pot kaplana Kuka

Farani Sv. Marije nižje Ptuja so se z iskrenostjo poslovili od pokojnega Jožeta Kuka. Molitve je opravil g. prošt Greif. Asistiralo je 18 obojratov, med njimi tudi konjiški g. arhidijakon Tovornik. V sprevodu šolske in odrasle mladine ter ostalih vernikov se je krsta z rajnim oddaljila nemo zreči množici. Tako so tudi Konjičani z ljubeznijo sprejeli svojega rojaka. Spremila ga je župnija po svojih organizacijah z zastavami. Pogrebni obred je izvršil g. arhidijakon ob asistenci 17 duhovnikov. Pogreba so se tudi udeležili evrejski načelnik g. Malešič s predstojnikom, A. Levstek, g. konzistorijalni svetnik Sketa, župnik od Sv. Marije nižje Ptuja, bratranec rajnega g. Kuk, salezijanec, g. upravitelj deske šole Bratuš in drugi. Pri grobu je moški zbor zapel Premrlivo »Uliši nas o Gospod. Večna luč naj mu sveti!

Mariborski drobiž

Maribor, 3. januarja.

Smrt najmanjše Mariborčanke. V Praprotnikovi ulici 18 v Krčevini je umrla šivilja Neža Čuček, ki je bila po postavi menda najmanjša Mariborčanka, pa je kljub temu dosegla visoko starost 83 let. Zenica je bila zelo pobožna in dobro srčna. Preživljala se je svoj čas s šivanjem, zadnja leta pa je živila v velikem pomanjkanju. — V bolnišnici je umrla 48-letna posestnica Marija Ramuta iz Dupleka. Danes dopoldne so njeno truplo prepeljali iz Maribora k Sv. Martinu pri Vurbergu. — Naj počivata v miru.

Trije kralji med seboj. Sezona »treh kraljev« je v mestu in okolici v polnem teku. Včasih so hodili okrog kot »kralji« otroci, sedaj pa vidimo tudi odrasle. Sila kola lomi in vsak dinar je dober, četudi se je treba zanj našemiti. Pri odraslih »kraljih« pa opazimo nelep pojav, ki ga otroci ne poznajo: škodoželjnost. Ta je bila vzrok, da je sinoči prišlo v Spod. Radvanju do erditega spopada med dvema partijama »kraljev«, ki sta druga drugo skušali pregnati s terena. Ko so kralji v medsebojnem spopadu polomili zvezde, so zgrabili za kolce ter se z njimi otepavali, pozabivši čisto na svoje veliko dostojanstvo. Zlasti erdita sta bila oba zamorska kralja, ki sta dobila tudi najhujše poškodbe.

Krasna solnčna nedelja. Novo leto nam je prineslo meglo, ki pa se ni dolgo držala. Danes so solnčni žarki nenadoma prodri megleno obzorje in nastalo je krasno, pomladansko toplo solnčno vreme, ki je popoldne izvabilo iz mesta tisoče in tisoče ljudi. Zelo obiskano je bilo danes tudi Pohorje, kamor so peljali mestni avtobusi zjutraj polno izletnikov. Ti so si lahko privoščili redek užitek, da so se pri Pohorskem domu in Mariborski koči solnčili kakor v poletju. Na vzhodnem Pohorju je solnce pobralo že ves sneg ter so se na južnih pobočjih že pojavile trobentice in zvonce. Pač pa je še precej snega na zapadnem Pohorju, vendar je sam trd, zbit, eren, da je za smuko skoraj neuporaben. Pohorske postojanke, ki so si od letošnjih praznikov veliko obetale, trpijo znatno škodo, ker je glavna sezona za naval amušarjev sedaj minula.

Tragični konec silvestrovanja. V neki gostilni v Veliki Poljani so tamkajšnji fantje obhajali svoje tradicionalno silvestrovanje. Okoli jutra, ko so bili že vsi vinjeni, se je vnel med fanti prepir in eden od navzočih zabodel 28-letnega posestnika-voza sina Jožeta Gjerkesza ter mu prerezal žilo odvodnico. Gjerkesz je v kratkem izkrcaval in izdihnil. Državno pravdnitvo je odredilo obdukcijo. Stročila so izsledili in ga aretirali ter odpeljali v zapore okrajnega sodišča v Dolnji Lendavi.

Promet v mariborski glavni carinarnici. V mesecu decembru so znašali dohodki pri mariborski glavni carinarnici za uvoženo blago 6.492.180,50 Din, za izvoženo pa Din 28.973.25, skupaj torej Din 6.521.153,75. Depoziti so znašali 425.875,25 Din. Socialno razmerje

Nove potniške ladje na Jadranu

Split, 2. januarja. AA. Jadranska plovdba je naročila dva potniška parnika v domači ladjedelnici v Splitu. Parnika bosta imela vsak po 500 ton s stroji za 800 konjskih sil, tako da bosta vozila s povprečno hitrostjo 13,5 milje na uro. Ta dva parnika sta določena za brzopotniško službo med Splitom in Metkovićem in Splitom in Visom. Pripravljene za gradnjo ladij v splitski ladjedelnici so se že začele; prvi parnik bo imel priti v promet leta 1938.

Z naročili teh dveh parnikov v jadranski ladjedelnici v Splitu pridejo v promet prvi pri nas izdelani parniki.

Nenadno je odšel neki dobri brat in stric, gospod

Karel Müller

posestnik in trgovec

Sklenil je račune, ljubljani in spoštovan od domačih in znancev, ob trideset letih na 10 v nedeljo, dne 3. januarja 1937. Večnemu Sodniku je položil svoje račune čist in zlat, kot je bil v življenju. Zemlja bo sprejela njegovo telo v tork, dne 5. januarja ob 3 popoldne. Belokranjska zemlja, za katero je dihal do zadnjega, naj mu bo mehka postelja. Črnomelj, dne 3. januarja 1937.

Müller, Levstek, Gostiša-Štrbenkovi

Hokey na ledu

KAC:Ilirija 7:0 (2:0, 3:0, 2:0)

Ljubljana, 3. januarja.

Snoči se je vršila na ilirijanskem drsališču prva hokey tekma med rezervnim moštvom avstrijskega državnega prvaka KAC-a iz Celovca ter našo Ilirijo, katero so gostje z visokim rezultatom izjevali v svojo korist. Zmaga je sicer nekoliko previsoka izražena, kljub temu, da so bili gostje v vsakem pogledu boljši. Zlasti so visoko nadkriljevali domače moštvo v svojem tehničnem znanju, vendar gre polovico golov na račun slabe igre ilirijanskega moštva, ki se pri nocojšnji tekmi ni moglo uveljaviti. Glavni delež na nocojšnjem neuspehu nosi vsekakor vratar, ki bi lahko ubranil nekaj golov. Pri tej priliki pripominjamo, da je imelo ilirijansko moštvo v vratih rezervnega vratarja, in sicer oba dni, ker je bil vratar prvega moštva nujno zadržan. Ako bi bil lce v голу, bi bil neuspeh prvega dne znatno omiljen, drugi dan nam pa zmaga po vsej priliki najbrž ne bi odšla.

Ilirijansko moštvo, katerega so sestavljali pri nocojšnji tekmi: Varšek — Kačič, Kos — Gregorič, Pavličič, Gogola (drugo napadalno trojico so tvorili Žitnik, Lombar in Pogačnik) je bilo fizično precej močnejše od gostov, ki so bili pa tehnično za toliko na boljšem, da jim domači niso mogli blizu. V opravičilo domačemu moštvo je dalje tudi dejstvo, da lanske sezono ni nikdar nastopilo in tudi ni imelo skoro nobenega treninga, ker je neugodna

zima onemogočila vsako vežbanje. Naš hokey-material je izhoben in kadar bomo imeli vsaj tri mesece v letu na razpolago za temeljit trening in mednarodna srečanja, tedaj bo tudi kako renomirano inozemsko moštvo odšlo poraženo z ilirijanskim tal. Večerna tekma, ki so nam jo predvedli ilirijanski hokey-igralci, res ni mogla nikogar zadovoljiti in zato ne bi bilo zagovarjanje, četudi pri prvem srečanju, na mestu, vendar je na drugi strani tudi res, da se je naše športno občinstvo že nekoliko razvadelo in hoče od naših fantov izsiliti zmago ne glede na to, s kakšnim nasprotnikom imajo opraviti, in ne glede na to, če so imeli kaj prilike za trening ali ne.

Razveseljivo pa je dalje dejstvo, da se je začelo naše športno občinstvo zanimati za to športno igro, ki ne spada samo med najlepše, ampak tudi med najhitrejša, kar jih poznamo. Pri tej igri pridejo na svoj račun posebno oni ljubitelji športnih tekem, ki hočejo videti brzino, ki ljubijo napete momente, katerih je ravno pri tej igri v izobilju. To smo opazili tudi pri občinstvu, saj je bilo mnogo takih med njimi, ki so privrati videli hokey na ledu in ga niso mogli prebrati. Led je s tem tekmovaljem prebit in smo Iliriji, ki nam je pripravila tako lepo športni užitek, prav hvaležni za njeno stremženje na tem športnem polju.

Tekmo je sodil g. Vodišek prav dobro.

Tekma drugega dne

KAC:Ilirija 2:1 (1:0, 0:1, 1:0)

Ljubljana, 3. januarja.

KAC je nastopil danes v isti postavi kakor snoči, in sicer: Reicherl I. — Reicherl II., Praschneq — Eberwein, Gusnik, Kranzmeier (druga trojica napada: Praummer, Sattler, Tomz).

Ilirija pa v tej-le: Francot — Kačič, Pogačnik — Gregorič, Pavličič, Gogola, drugo trojico napada pa so tvorili: Svetič, Žitnik in Lombar.

V današnji igri se je pokazala Ilirija v popolnoma drugi luči kakor včeraj. Od snočnjega nastopa jo sploh ni bilo spoznati. S polnim elanom in samozavestjo ter voljo po zmagi so šli danes njeni fantje v borbo. Ako bi imeli boljše strelce ali če ne bi imeli rezervnega vratarja v голу, bi jim bil danes vsaj neodločen rezultat zasiguran. Že v prvi tretjini igre so bili celovskim gostom trd oreh, v drugi in zadnji tretjini so pa bili domači popolni gospodarji ledenega polja. V drugi tretjini so izrazili svojo premoč tudi v rezultatu, saj je bila v tem delu gre zmaga na njihovi strani. Do današnjega uspeha jim je pripomogla predvsem njihova fizična premoč, toda krivico bi jim delali, ako bi jim odrekli tudi tehnično znanje, ki je bilo daleko nad njihovo snočno igro. Telesno šibkejši gostje so bili sicer tudi danes tehnično na višji stopnji, toda ofenzivna in borbeno igra Ilirijanov jim je prekrizala marsikak račun. Pri večini športnih iger, zlasti pa tako hitri kakor pri hokey na ledu, igra največnejšo vlogo borbenost in elan, dasi je treba na drugi strani priznati, da brez tehnične podlage moštvo tudi najboljša volja ne bo nič pomagala. Le od vre-

menjskih prilik zavisi naš napredek v hokeyu na ledu, ker druge pogoje imamo vse. To so nam pokazali ilirijanski igralci zlasti v današnji igri, s katero so nam izvajali rezultat, ki nam ni v nečast, četudi ni poslal avstrijski prvak svoje prve garniture.

Gol za Ilirijo je dal Pogačnik v drugi tretjini igre, za goste pa sta poslala gumijasto ploščo v domača vrata Gusnik in Kranzmeier. Tudi današnja igro je sodil g. Vodišek. Gledalcev je bilo za začetek sezone zadovoljivo število, pri današnji tekmi mnogo več kakor pri snočnji.

Nastop avstrijske drsalke Gillardove

V prvem odmoru današnje hokey-tekme je nastopila odlična avstrijska drsalca v umetnem drsanju na ledu gđ. Gillard, ki nam je pokazala visoko stopnjo v tej športni panogi v Avstriji. Z eleganco nam je predvedla par krasnih likov, katere je izvedla najsigurneje in s polnim elanom. Svoje izvajanje je mestoma zabelila z najtežimi gibi, katere je izvedla z isto eleganco in sigurnostjo kakor običajne loke. Ta odlična drsalca je članica KACA vezba pa mnogo na Dunaju pri E. K. Engelmann. Sedaj ostane 14 dni kot gost Ilirije, kjer bo vadila naš drsalni naraščaj, ki se bo od nje lahko zelo mnogo naučil. Dunajska šola ima v umetnem drsanju na ledu še vedno primat na svetu in zato bo izvajanje gđ. Gillardove našemu drsalnemu športu lahko mnogo koristilo.

Zaključek Hermesovega turnirja

„Ljubljana“ si je priporila pokal v glavni, „Slovan“ pa v tolažilni tekmi

Ljubljana, 3. januarja.

Slovan:Reka 2:0 (0:0)

Z zmago nad Reko, ki je nastopila samo z devetimi igralci in še med temi je imela dva izposojena od Hermesa, si je Slovan prisvojil pokal, ki ga je poklonil Hermes za zmagovalca v tolažilni tekmi v svojem turnirju, ki se je končal z današnjimi tekmami. Igra sama je bila mestoma prav zanimiva in bi brez dvoma podala drugačno lice, če bi nastopila Reka kompletna.

Tekmo je sodil g. Lukežič. Gledalcev se je nabralo za sedanjí zimski čas še dokaj.

Ljubljana:Hermes 4:1 (1:1)

Za glavno tekmo pa je vladalo razumljivo še večje zanimanje in se je nabralo še več gledalcev, ki so zopet po dolgem času prisostvovali nogometni tekmi malo večjega kova. Igra v splošnem ni nudila večjega športnega užitka in teč tudi pričakovali nismo.

Ljubljana: Logar, Hasel, Jug (Pišek), Djordjevič, Repotočnik, Bonceli, Bertonec, Slapar, Hörtner, Janežič, Zemljčič.

Hermes: Razbornik, Klančnik, Košmerl, Primar, Korošica, Ferjan, Kos, Brodnik, Goršič, Mokorel, Derenda.

Hermes je v začetku in vse do 16. minute bil za Ljubljano prav trd oreh ter je bil v premoči še tudi po prvem голу, s katerim je rešil čast svoje enajstorice. Ko pa je Ljubljana zadržala Hermesovo ofenzivnost, je igra prešla na Hermesovo polje, katero je Ljubljana izrabila v svojo korist ter je poslala v mrežo Šiškarjev nič manj kot štirikrat žogo. Ako bi se Hermes držal še v drugi polovici tako kakor v prvi, v kateri nas je

prav prijetno presenetil, potem bi rezultat današnje tekme prav gotovo drugače izgledal. Proti koncu igre so se Šiškarji ponovno pokazali v isti dobri luči kakor v začetku, toda bilo je prepozno. Četudi nam je Hermes dolgo časa serviral nogomet, s katerim se lahko ponašajo dobra moštva, je bilo vsem poznavalcem naših nogometnih razmer jasno, da bo proti tako močnemu in rutiniranemu nasprotniku kakor je Ljubljana težko kljuboval do konca. Zato je po zlomu njegove moči prišlo do enostranske igre pred Hermesovim golom, kjer so se odigravale opetovano napete in nevarne situacije. Te je seveda izkoristila Ljubljana na ta način, da je pošiljala žogo proti Hermesovemu svetliču kadar se ji je le nudila kakor prilika. Mnogo žog pa je na srečo Šiškarjev zgrešilo svoj cilj, dosti jih je ubranil njihov vratar, mnogo akcij je pa razdrla Hermesova obramba. A kljub premoči Ljubljane se je Hermesom tu pa tam še posrečilo priti pred njen gol, vendar rezultata niso mogli popraviti. Imeli so pa pri tem tudi nekaj smole.

Gole so dali za Hermes Mokorel v 16. minuti prvega polčasa, izenačil pa je Slapar proti koncu istega polčasa z močno in neubranljivo bomo. V drugem polčasu je zvisal Pupo rezultat z dvema goloma, Zemljčič pa je postavil končno stanje 4:1 za Ljubljano.

Sodil je g. Joksič.

Belgrad, 3. januarja. m. Današnja tekma med Jugoslavijo in ZAKOM (Subotica) se je končala s 4:0 (1:0) za Jugoslavijo. Igra se je predvajala po večini pred vrati gostov in bi Jugoslavija rezultat lahko še zvišala. Gole so dali Petrović 2, Lojancić 1 in Zečević 1.

več dokazuje tudi nemarljivo izvrševanje poverjene jim naloge.

Da se takšni in podobni primeri ne bodo več dogajali, odredjam na osnovi čl. 1. zakona o notranji upravi:

1. da se oblastva splošne uprave v vsem ravnanju po čl. 14 uredbe o sestavi in delovanju državnih filmske centrale in o prometu s filmi ter da vrše strogo kontrolo, ali se filmi domače izdelave dejansko predvajajo, posebno pozornost imajo pa posvečati cenzurnim izkaznicam;

2. da naglo in odločno nastopajo glede prijav državne filmske centrale in da prisojene denarne globe v kar najkrajšem času izterjajo;

3. da me vsakega 1. januarja in 1. julija v letu obveste po redni poti, sklicevaje se na število te navedbe, o tem:

a) koliko lastnikov kinov je v preteklem polletju dobilo kazni in kakšno kazni;

b) koliko odločb in razsodb se je izvršilo in v kolikšnem obsegu;

c) zakaj se ostale odločbe in razsodbe niso izvršile;

4. da se ta navedba točno izvede, bodo skrbela splošne upravne oblasti druge stopnje;

5. za vsako kršitev te navedbe bom kar najstrožje kaznoval odgovorne organe oblasti splošne uprave.

To naredbo je objaviti v Uradnem glasniku notranjega ministrstva.

Velik požar v Metliki

Metlika, 2. januarja.

V noči od petka na soboto, ko je vsa Metlika trdno počivala po veselim rajanju v novo leto, je okrog dveh ponoči žalostno zatutila sirena in klicala na pomoč. Namah je bila vsa Metlika razsvetljena, kot do sedaj še nikdar. Vse je hitelo na kraj požara. Ognjeni zubli so objemali pristavo križevniškega reda na Komenskem hribu. Ogenj je v hipu zajel veliko pristavo, v kateri je imelo osem gospodarjev shrambo za seno, slamo in za

orodje. Ognjeni ogorki so ogrožali vso Metliko. Le naši vrli požarni brambci in oni iz Rosalnice gre zahvala, da je ostal požar omejen. Skoda je kar ogromna, ker je nekaterim posestnikom uničil požar vso krmo. Le nekaj prizadetih je bilo zavarovanih za manjše zneske. Kako je požar nastal, še ni ugotovljeno in krožijo o tem med prebivalci najrazličnejše govorice. Vsi znaki pa kažejo, da je bil ogenj podtaknjen.

Oče ustrelil sina in sebe

Maribor, 3. jan.

Danes jutraj se je v Hrastju-Moti v občini Slatina-Radenci odigral žalosten dogodek, ki je pretresel prebivalstvo iz vse okolice. Bivši upravni pošte v Križevcih pri Ljutomeru, višji poštni kontrolor Miroslav Vavpotič, je že več mesecev bival v Hrastju-Moti na posestvu svoje žene, na bolezenskem dopustu, ker je bil živčno bolan. Rojen je bil leta 1884 ter je imel blizu 30 let službe. V kratkem bi moral ponovno iti pred zdravniško komisijo zaradi vpokojitve, katere pa se je izredno bal, ker je bil prepričan, da s pokojnino ne bo mogel izhajati. Živčna bolezen in bojazen pred majhno pokojnino ga je tako trla, da je že pred časom hotel vzeti svojega sina, ki je obiskoval prvi razred gimnazije v Ptuj, iz šole. Pre-

tirana skrb za bodočnost ga je končno tako potrla, da je segel po orožju in izvršil usodno dejanje.

Vavpotičeva žena se je danes jutraj od podala od doma. Ko se je po 6 vrnila iz cerkve, je z grozo opazila moža v mlaki krvi s strelom v glavi. Vsa prestrašena se je ozrla za sinom, ki ga je zagledala ležečega v postelji s strelom v glavi nad usesom. Mož je bil že mrtev, 11-letni sin Mirko pa je bil še pri življenju. Takoj so ga prepehali v murekosobsko bolnišnico, ki pa je sprejemni odklonila, ker za dečka ni bilo več nobene pomoči. Na poti proti domu je Mirko izdihnil.

Ugotovljeno je, da je Vavpotič z revolverjem, ki ga je prinesel s Koroškega, ko je bil tam na pogrebu svojega svaka, v hipni duševni zmedenosti ustrelil najprej sina, nato pa še samega sebe.

Vzroki naših športnih neuspehov

Kdor je upal, da bodo naši športniki na olimpijadi v Berlinu vsaj malo uspeli, se je motil in je bil razočaran. Tako se je zgodilo tudi z onimi, ki so mislili, da se bo naša atletika v dvoboju z Grčijo rehabilitirala. No velikem dvomeču, ki se je vršil v Zagrebu tik po olimpijadi, smo naslutili, da nas čaka v Atenah tretji neuspeh. In res, na balkanskih igrah smo morali priznati, da so Grki za cel razred pred nami, da se nam tudi Romuni z neverjetno naglico približujejo.

Kdor zasleduje razvoj športa v zadnjih letih, mora ugotoviti, da se kar po vrsti pojavljajo suhe letine. Nekdaj smo se na balkanskih igrah borili za prvo mesto, letos smo trepetali v strahu, da bodo poleg Grkov tudi že Romuni pred nami... Zakaj napredujejo drugi narodi hitreje nego mi? Pogrešno je misliti, da bazirajo njihovi uspehi le na izdatnejših materialnih sredstvih; denar ne ustvarja rekorderjev in tudi bogato plačani trenerji niso edina pot do rekorderstva. Opravičila športnih funkcionarjev »nimamo denarja« ne drže, vzrok naših neuspehov je treba iskati drugje.

Tudi, če bi športne zveze prejemale s strani države izdatnejše podpore, bi ostali naši uspehi skromni, na olimpijadah še vedno neopazni. Ne zanikamo, da bi se forma atletov, plavalcev, veslačev itd. s pomočjo odličnega treninga za nekaj odstotkov dvignila, istočasno pa pribijamo, da niti najboljši trenerji sveta ne bi mogli pripraviti in usposobiti naše tekmovalce za vidnejše olimpijske rezultate. Ako so torej metode športne vzgoje pogrešne, tedaj naj bo razumljivo, da država ne more dela, ki ne vodi k uspehu, financirati. Država gleda na športni pokret drugače kakor gleda večina športnih funkcionarjev. Interesi države zahtevajo, da se narod krepi kot celota, da se poveča odpornost in telesna moč milijonov državljanov. Športni klubi in zveze pa se brižajo navadno le za peščico tekmovalcev, ki ne predstavljajo niti tisočinke prebivalstva.

Samo načrtno delo bo rodilo uspehe

Ljudski material, s katerim razpolagajo naše športne zveze, pa tudi oni »elitni« material, ki že nekaj let nastopa na raznih športnih tekmah, nima pogojev, da bi dosegel mednarodne športne rezultate. Nekateri tekmovalci so po naravi prepočasni —, nekateri niso najboljše zdravja, drugim manjka potrebna živčna občutljivost za najrazcilnejše kretanje, ali so na pr. začeli trenirati šele po odsluženju vojaškega roka, nekaterim se pozna, da so v letih rasti stradali, nekateri strdajo še danes, mnogi pa so trenirali napačno in so se tako za vselej pokvarili.

Kdor ima le malo pojma o zakonih športnega treninga in športnega napredovanja, bo moral priznati, da je nemogoče doseči olimpijske zmage s človeški mmaterialom, katerega smo videli v naših olimpijskih reprezentancah. Zato bi bilo brez-uspešno v te ljudi vložiti večji kapital. Edina možnost našega športnega napredka je v tem, da stopimo na preizkušena pota vidilnih športnih držav Amerike, Nemčije, Finske itd. in da se okoristimo z izkustvi, sadovi stoletne športne tradicije.

Zlate kolaine, katere so si priborili na olimpijskih igrah Amerikanci in Nemci pač niso zaaluga odličnih njihovih trenerjev, tudi ne prekrasnih športnih igrišč, temveč načrtne športne propagande in načrtne organizacije. Tajna inozemskih športnih uspehov je v tem, da so znali športe popularizirati in med milijoni tekmovalcev poskati najsposobnejše in najbolj talentirane, ki so imeli vse pogoje za olimpijske zmage. Če bi tudi mi imeli smisla za delo na široko, za deset ali vsaj petletno načrtno delo, če bi pravočasno sejali, tedaj bi tudi lahko pričakovali žetve. Tako pa smo v stvarih športa kakor kmet, ki seje šele tik pred poletjem, kakor vinogradnik, ki želi, da mu brajda ob hiši rodi to, kar dajejo drugim veliki vinogradi.

Nauk športne statistike

Vzrokov naših športnih neuspehov je več, najotipljivejši pa je v tem, da imamo vsega skupaj le par sto atletov, plavalcev, veslačev itd. Vedeti moramo, da so tekmovalski talenti zelo redki, da pride na tisoč mož, ki imajo šport le po eden, dva ali pa noben, ki bi imeli duševne in telesne sposobnosti za tekmovanje med najboljšimi na evetu. Pogled v statistike inozemskih športnih organizacij pokaže natančneje, zakaj nekateri narodi stalno zmajujejo, drugi pa ne.

Švedska plavalna štufeta je na olimpijadi premagala našo, ker je bilo švedsko moštvo izbrano izmed 38.000 oseb, ki se bavijo s plavalnim športom, naša Plavalna zveza pa šteje vsega le okrog 1000 članov. Vendar smo med našimi maloštevilnimi plavalnimi klubi našli na razmeroma dobre plavalce. Ali ni verjetno, da bi odkrili celo vrsto plavalcev Vilfanove ali Ciganovičeve kvalitete, če bi tudi naša Plavalna zveza štela 30 ali 40.000 marljivih plavalcev? Ali ni verjetno, da bi našli tudi na boljše talente od sedanjih naših rekorderjev, če bi se s plavalnim športom bavili vsi stoletični špale mladine? Ali ne bi bilo za državo koristno, če bi se vsa mladina, kakor v časih slavne antike, bavila z obvezno telesno vzgojo?

Tudi nemških zmagovalcev ni izoblikoval denar, temveč stoletna tradicija in velika popularnost telovadbe in športa. Ne smemo se čuditi, da so Nemci dosegli kar tri prva mesta v lahki atle-

tiki: njihova lahkoatletska zveza šteje 366.000 članov, naša pa le 40 klubov, od katerih jih kvečjemu polovica deluje sistematično... Vendar ni potrebno, da segamo le po tujih izkustvih, naj govorijo domača: pri nas je popularna orodna telovadba in deloma smučanje, — in baš to so panoge, v katerih smo dosegli vidnejša mesta v Berlinu in Garmisch Partenkirchenu.

Dub antike v teoriji in praksi

Prva naloga, katero bi morali izvesti naši vrhovni športni forumi, je reforma telesne vzgoje v vseh šolah. V naši državi obiskuje šole vsega 1.500.000 mladine. Ali ne zahtevajo interesi države, da bi se vsa ta mladina sistematično krepila in utrjevala v športnih igrah in tekmah? Ali ne bi bila to edina normalna in zdrava baza za bodočo našo športno afirmacijo?

Medtem, ko imajo Japonci v vseh šolah svoje dijaške plavalne organizacije, pri nas še niti ena šola ni uvedla plavanja kot sestavni del šolske telesne vzgoje. Znani so primeri, ko se v delmatinskih šolah telovadba ne more vršiti »ker ni telovadnice«, ne pride pa učitelju na misel, da je morje najlepše polje za telesnovzgojno udeleževanje. V naših gimnazijah se vadijo učenci prevajati modre latinske izreke o zdravju duha in zdravju telesa. To je prav, potrebno pa bi bilo v tem smislu tudi kaj storiti. Mnogi narodi so praktičnejši in so poleg modrovanja uvedli tudi posebne ure za športno telesno vzgojo. Medtem, ko imamo v naših šolah le po eno do dve ure za telovadbo (mnoge naše šole so celo brez vsake telesne vzgoje!), so vpejali Nemci že peto tedensko uro za telesno vzgojo. Drugje morajo dijaki pri maturi dokazati zadostno spretnost tudi v obvladanju svoje telesnosti, pri nas pa se gleda le na zrelost v stvarih izobrazbe in znanja, nicesar pa ne storimo, da bi mladeniči in dekleta tudi telesno pripravili na težko življenjsko borbo. Naši osemolci n. pr. sploh nimajo telesne vzgoje in če so pogosto telesno zaostali, bolni in zanemarjeni, tega niti ne opazimo.

Najbolji živ dokaz, da posvečamo premalo pažnje telesni vzgoji srednješolske mladine pa je v tem, da nimamo niti ene šole, kjer bi se lahko izobraževali telovadni in športni učitelji. Za izobrazbo znanstvenih učiteljev skrbe univerze, za učitelje petja konzervatoriji, izobrazba telovadnih učiteljev pa je prepuščena privatni pobudi. Kako naj se tedaj merimo s športnimi narodi, ki imajo poleg velikanskih organizacij tudi urejeno šolsko telesno vzgojo, športne visoke šole itd.?

Če je za nas zopet suha športna letina, se pač temu nemoremo čuditi. Naše športno polje — konkretno: 1.500.000 šolske mladine — je še vedno ledina, ki čaka na dalekovidne in velikopotezne oraje in sejalice.

Sport brez športnih voditeljev...

Vzroki naših športnih neuspehov so na dlaní: medtem, ko se brižamo že leta in leta za 10 ali 20 najvidnejših tekmovalcev, delajo v inozemstvu na široki organizaciji in propagandi posameznih športov. Dela na neposredni dressuri rekorderjev tudi država ne more krepkeje podpirati, ker ceni zlasti ono športno udeleževanje, ki pomeni napredek in podvig naroda kot celine.

Športnim zvezam moramo zameriti, da delajo tako malo za razmah posameznih panog telesne vzgoje. V vseh naprednih državah so na primer uvedli »Športni znaki«, ki ga dobi mladenič, če pokaže, da obvlada nekaj osnovnih športnih panog. Stotisoče poljske, nemške, švedske in druge mladine se trudi, da bi v smučanju ali plavanju, telovadbi ali atletiki dosegla predpisane mere in bi si tako priborila pravico do lične športnega odklovanja. Vse športne oblasti so uvidele veliko propagandno vrednost omenjenega znaka, le naše zveze za to nimajo niti časa, niti razumevanja. Tako gremo preko nečesa, kar bi pomenilo podžiganje navdušenja in ambicije pri najmlajših.

Zdi se, da naši športni voditelji pogrešno pojmujejo svoje naloge. Naloga športne zveze ni le v tem, da vrši administrativne opravke, da priredi od časa do časa kak tečaj za 10 ali 20 najboljših tekmovalcev, da najame inozemskega športnega učitelja, sestavlja državno reprezentanco in da pobira sredstva za tekme. Vsaka športna zveza bi morala biti propagandno središče, s katerega bi žarel ogenj športnega navdušenja v šole in družine, v kmečke in delavske kraje, povsod, kjer je le nekaj verjetnosti, da bi se mladina ogrela za športno idejo.

Osebnosti, ki nosijo visoke športne naslove, bi morale biti vztrajne v stremljenju, da bi se tudi v naše šole uvedlo smučanje in plavanje, atletika in igre. Potrebna bi bila tudi posebna propaganda med političnimi osebnostmi, da bi bile pristopnejše za zakonodajo, ki bi se ozirala tudi na telesno vzgojo državljanov (zakon o športnih igriščih, zakon o obvezni telesni vzgoji mladine, zakon o ustanovitvi visoke šole za telesno vzgojo itd.). Naša starejša generacija, ki se nikoli ni bavila s športom, še vedno ni na naši strani, vendar le ona odloča o američah državne vzgoje. Starejša generacija pa ne bomo pridobili z dressuro posrednih tekmovalcev, temveč z delom, ki je koristno za široke plasti naroda.

Drago Ulaž.

Podpirajmo domači film!

Belgrad, 2. jan. AA. Uradni glasnik notranjega ministrstva prinaša naredbo notranjega ministra dr. Antona Korošica o predvajanju domačih filmov. To naredbo so dobile vse oblasti splošne uprave. Naredba se glasi:

Izvedel sem, da lastniki nekaterih kinov v nasprotju s čl. 9 zakona o ureditvi prometa s filmi ne predvajajo določenega odstotka filmov domače izdelave, še več, nekateri izmed njih sploh ne predvajajo filmov domače izdelave, in sicer store to tako, da si od nekih izdelovalcev filma preskrbe stare cenzurne izkaznice za posebno nizko odškodnino brez filma, upravne oblasti, ki bi morale vršiti kontrolo, pa zanemarijajo to svojo dolžnost in se tako izigrava zakon in otežkoča prosperiteta domače filmske izdelave. Razen tega ne ravnaajo oblastva splošne uprave v nasprotju s čl. 14 uredbe o sestavi in delovanju državne filmske centrale in o prometu s filmi energično proti lastnikom kinov o prijavah državne filmske centrale, ter se je tako mogel pripetiti primer, da je neki lastnik dobil kazni 70.000 Din v enem letu, od te kazni so pa oblastva izterjala samo 30.000 Din; ali pa drugi primer, da je lastnik nekega kina dobil v enem letu globe 5600 Din, plačal pa ni nič.

Gori navedeno delovanje oblastev splošne uprave kaže ne samo nerazumevanje zakonodajalčeve intencije glede domače izdelave filmov, tem-

Vzemi - ali umri

Kritika o Veiterjevi knjigi »Slovenci na Koroškem«, je v nemškem tisku, predvsem pa med etarimi liberalnimi krogi trajala precej dalje časa in je v svoji vehemenci zavzela oblike, ki so zelo živo spominjale na način koroške - nemške propagande za časa plebiscita. Oglasili so se seveda med drugimi tudi »Abwehrkämpferji«, ki so v letih 1919 in 1920 ropali in plenili po slovenski Koroški in glasno izjavili, da se manjšinsko vprašanje na Koroškem brez njihovega pristanka, še manj pa proti njihovi volji, ne more rešiti, kajti v tem slučaju nastane boj še ostrejši oblik. Ti vidijo še danes v zavednih koroških Slovencih samo iredentiste, ki dan na dan ogrožajo »enotnost in svobodo Koroške«.

Veitir je na to odgovoril — sicer nerazumljivo, zakaj tudi v celovski »Freie Stimmen« — da je pisal navedeno knjigo v najljubšem sporazumu z najodličnejšimi faktori v državi in izjavil, da sta največja problema v rešitvi manjšinskega vprašanja na Koroškem položaj nezavednih Slovencev in

pravična rešitev šolskega vprašanja. Jasno izjavlja, da on v svojem predlogu nima nobenega namena, da bi se zavedni Slovenci, tako zvali »vin-dišarji« morali vključiti zopet v slovenski kulturni krog, četudi na drugi strani nemškemu narodu nič ne koristijo, dokler ne postanejo pristni Nemci. V šolskem vprašanju pa priznava staršem pravico, da odločujejo, v katerem jeziku naj se otroci poučujejo v ljudski šoli. Naravnost razjezilo pa ga je, da je na primer duhovni voditelj koroških Slovencev njegov predlog označil za koroške Slovence za nesprejemljiv. Ali se da njegov predlog realizirati ali ne, še ni gotovo, gotovo pa je, da je on tisti, ki je dosedaj koroškim Slovincem največ ponudil in da ne bo prišel več noben, ki bi mogel več nuditi. On sam računa z možnostjo in jo tudi izraža, da mogoče v par desetletjih ne bo več slovenske manjšine na Koroškem. S tem je on dosti jasno in odločno — in najbrž tudi z vednostjo vodilnih krogov v državi — izjavil: Koroški Slovincem, vzemi, kar Ti ponujam — ali pa umri!

„Kärnten frei und ungeteilt“

Na Koroškem že vrabci na stehi čivkajo: »Kärnten frei und ungeteilt — Koroška svobodna in nerazdeljena«, tolikokrat se ponavlja ta rečenica. Po šolah ubijajo otrokom v glavo, na shodih jo nešteto krat ponavljajo, časopisje jo nešteto krat premleva.

»Kärnten frei und ungeteilt«. Koroška je dvojezična dežela. Vzemimo parabelo z bivšo Avstrijo. Bila je mnogojezična država. Razpadla je v svoje sestavine. Avstrija je bila država, kar je mnogo več nego dežela, in vendar je razpadla. Bila je razdeljena. In koliko drugih držav in dežel je bilo razdeljenih! Včasih iz pravičnih razlogov, včasih iz krivičnih. Ni mogoče uvideti, zakaj se baš Koroška ni smela razdeliti, če so govorili in če še govorijo pravični razlogi za to.

Nemško plebiscito in poplebiscito geslo: »Koroška svobodna in nerazdeljena«, moramo temeljito premočrati, kajti naš narod je pri tem globoko prizadet. Saj gre za 100.000 naših koroških bratov in sester. Nič zato, če so ti bratje bolj ali manj zavedni, dejstvo je, da je še danes 100.000 Slovencev na Koroškem in da je samo tuje nasilje in nenasični tuji imperializem ali pohlep po tuji zemlji kriv, če se to število vedno bolj krči.

Kar zadeva Avstro-ogrske, so Nemci in Ogrji brez dvoma tudi etali na stališču: Avstro-ogrska svobodna in nerazdeljena! In bila je razdeljena baš z vidika pravičnosti, kajti ni bila pravična svojim narodom, narodi pa so hoteli svobodo in pravico. — Podobno je bilo na Koroškem l. 1918. Koroška je dvojezična dežela in Slovenci kot narod so po vsej pravici terjali svobodo in združeno. Slovensko Koroško so zahtevali zase, ne kot roparji in vsiljivci, za kakršne so jih Nemci slikali, marveč kot lastniki te zemlje! Zgodila se je l. 1918 Slovincem kot narodu velika krivica, da se Slovenska Koroška ni enostavno in brez vsakega plebiscita priključila ostali slovenski zemlji! Slovenci so imeli za to polno pravico in Jugoslovani so prišli na Koroško ob razsulu stare monarhije, da se enkrat ponovimo, ne kot roparji in vsiljivci, marveč kot lastniki te slovenske pokrajine! Zahtevali so, in to po vsej pravici: Dajte nam, kar je našega! Njihov klic po razdelitvi Koroške je bil pravičen!

Pomislimo moramo, da je bila nekoč cela Koroška slovenska. A Slovenci ob razsulu niso terjali zase že davno ponemčene Koroške, marveč samo Slovensko Koroško, a to po vsej pravici.

Če Nemci pravijo: »Kärnten frei«, jim nihče ni oporekal, da ne bi na Nemški Koroški svobodno in po mihi volji vladali in gospodarili. A zakaj naj bi Nemci tudi po Slovenski Koroški »frei« gospodarili in vladali, tega se stališča pravičnosti ni mogoče uvideti. To je bila samo zahteva nemškega koroškega imperializma ali pohlepa po tuji zemlji. Da, Koroška svobodna, a svoboda ne samo za Nemce, marveč tudi za Slovence! In baš v imenu te svobode so Slovenci terjali, da se Koroška razdeli in da na Nemški Koroški Nemci svobodno vladajo, na Slovenski Koroški pa Slovenci!

Neki koroški list je 10. oktobra t. l. prinesel pesem An das befreite Kärnten — Osvobojeni Koroški. Zadnji verz pesmi se glasi: Nur deutsch soll Gott dich erhalten — samo nemško naj te (Koroška) Bog ohrani! To je, kar so Nemci hoteli in še hočejo: Cela Koroška naj bo nemška! Cela Koroška last Nemcem! Slovenski Korošan plen Nemcev! — Kako krivično je torej geslo: Kärnten frei und ungeteilt! Kajti to pomeni: Po celi Koroški naj Nemci neomejeno vladajo! Za geslom: Kärnten frei und ungeteilt se skriva samo nenasični koroški nemški imperializem. Koliko bolj pravično je bilo slovensko geslo: Slovenska Koroška svobodna in združena! Svobodna — Slovincem na svoji zemlji svoj gospod! Združena — združena z ostalo slovensko zemljo v smislu stare in tako opravilne slovenske zahteve po zedinjeni Sloveniji!

Nemški: Kärnten frei und ungeteilt pomeni torej isto kot: Kärnten ungeteilt und deutsch — Koroška nerazdeljena in nemška! Nemci danes tudi nič več ne prikrivajo, da zgornje geslo tako razumejo. Cela Koroška neomejena nemška last in posest! Slovenci nimajo ničesar govoriti na Koroškem! Izvenkoroški Slovenci nimajo ničesar iskati na Koroškem! Koroška — nemška last!

Za geslom: Kärnten frei und ungeteilt se skriva torej grdo nasilje in nenasičen imperializem! O tem si moramo biti na jasnem.

Primorske novice

Duhovniške vesti. Goriški nadškof Karel Margotti je na slovensen način v goriški stolnici podelil subdijakonat naslednjim bogoslovcem: Bizjak, Cek, Delizej, Filej, Gnjerdza, Kocjančič, Huzman, Podobnik, Spacapan, Carl, Svetec, Srebnič, ki so vsi slovenskega rodu, ter bogoslovcem italijanskega porekla Gimona, Magrini, Marin, Modotti.

V zasebni nadškofovi kapelici so bili naslednji dan posvečeni v diakone Gnjerdza, Podobnik, Carl, Spacapan, Magrini in Gimona.

Nizji redovi so bili podeljeni bogoslovcem Godniču, Ličenu, Nardiniju, Blerišču, Meluži in Toncettiju.

Za župnike so bili imenovani: Ivan Drašček na župnijo v Kobji glavi, Martin Kodrič na župnijo v Levpi, Lojze Martilec na župnijo v Smartnem pri Jočkem ter Ivan Premrl na župnijo pri Sv. Luciji.

Župnik Ivan Bidovec, o katerem smo že poročali, da je bil aretiran in obsojen v konfinacijo na neko otočje na Jadranskem morju in sicer na pobudo poveljnika orožniške postaje v Dolini, se nahaja, kot je bilo mogoče sedaj bolj točno ugotoviti, na otoku Capara v skupini otokov, ki nosi ime Tremiti, ter spadajo upravno k pokrajini Foggia.

Božična drevesca med letošnjimi božičnimi prazniki niso bila prav posebno v častih v Julijski krajini. Oblasti so prodajo in nakup drevesc zelo utesnile, svoj ukrep pa utemeljile s tem, da je božično drevesce popolnoma nemška nacionalna navada, torej krajevnim šegam tuja, na drugi strani pa je v kraških krajih ščititi vsako drevesce, ker so potrebna za pogozdovanje.

Trst je dobil slednji svoj nebotičnik, ki se bo stavil ob stran ljubljanskega. Zgradili so ga ob Korzu tam, kjer so svojčas podrli del starega mesta. Stavba je dovršena in čaka še notranje izpopolnitve. Za sosedo ima impozantno palačo Spokšno zavarovalnice (Assicurazioni Generali), ki je nekaj nižja, a dosti bolj obsežna. Novost je v Trstu tudi »Piazza dell' Impero«. Ta trg je v mestu podaljšani Garibaldijev trg, nekdo imenovan Barriera (kar je prevod za še starejšo »Sranço«). Podaljšek trga je nastal na mestu dveh vzporednih ulic s tem, da so vmesno vrsto hiš podrli. Na tem trgu je zanimiva nova tržnica, kamor so se pod streho preselile branjavke z Goldonijskega trga. Le-te pa s preselitvijo niso posebno zadovoljne, češ da je pod streho slabša kupčija kakor je bila na prostem sredi živahnega prometa. Tako ima vsaka dobra stvar tudi svojo slabost.

Sto tisoč lir za cerkev sv. Srca v Gorici je darovala italijanska vlada na povelje Mussolinija v roke goriškemu nadškofu s tem, da se vsota uporabi za končno dograditev svetišča, na katerem so morali gradbeni dela prekiniti vsled pomankanja denarja. Vest je nadškof Margotti sporočil Goričanom kakor sploh vsem vernikom v škofiji s pomočjo posebnega pastirskega pisma, v katerem poudarja, da je italijanska vlada že prej v isti namen darovala 205.000 lir, ter poziva ljudstvo, naj izrazi svojo hvalečnost za tako velikodušna darila. Nadškof javlja, da bo votivna cerkev svetega Srca gotova že v poletju 1937 ter da bo z velikimi svečanostmi izročena bogocastju. Nadškof ga poziva v svojem pastirskem pismu tudi na borbo proti boljševizmu ter podčrtava zgled, ki

ga je ravno na tem polju dal Mussolini sam. Novo svetišče v Gorici bo postalo »spominska cerkev, ki jo je italijanski narod postavil v kraju, kjer je toliko krvavel in kjer so njegovi vojniki pokazali toliko junaštva«. Nadškof na koncu poziva vernike, naj v dobroti sledijo zgledu Benita Mussolinija.

Na materinski dan, ki so ga v Julijski krajini italijanske oblasti proslavljale na posebno svečan način, so v Gorici materam, ki so bile ob oblasti v ta namen izbrane, delili razna odlikovanja kot priznanje za zasluge za materinstvo in za skrb za dojenčke. Na podlagi v tržaških listih objavljenih listah odlikovank, ugotavljamo, da so bile priznane deležne tudi naslednje slovenske matere.

Pismo »priznanje o velikih zaslugah« z brosnato kolajno je sprejela od Slovenk samo Marta Kurenič iz Gorice (vseh odlikovank je bilo 10).

Poročne nagrade so dobile Kovacich Valentina iz Komna, Blažon Alberta iz Koprive, Zalesček Katarina, Blažič Alberta, Zelinšek Alojzija, Polkar Marija, vse iz siške doline; Spežot Friderika, Jereb Ivana, Kolar Ana, vse iz Idrije; Savlin Alojzija, Mišigoj Marija, Zgur Jožefina, Klančar Stefanija, vse iz Vipave; Tomažič Stanislava, Skok Marija, Jasnič Karolina, Vižintin Polida, Tončar Leonora, iz Gradiške ob Sači; Brajda Alfreda, Kolaric Elizabeta, Rusjan Angelina, iz vipavskega okraja; Cencič Ivana in Znidaršič Roza, iz Kobarida.

Nagrade za pravilno zdravstveno nego dojenčkov so bile podeljene številnim materam. Znašale so od 50 do 100 lir. Nagradjenih je bilo okrog 50 slovenskih mater iz vse Julijske krajine.

Končno so delili tudi »predšolske stipendije«, ki služijo za vzgojo otrok po otroških vrtcih, in jih je sprejelo 15 slovenskih mater, diplomu za veliko število otrok pa je od Slovencev sprejel samo Janez Konjevec iz Sv. Lucije ob Soči.

Jugoslovanski turisti so, kakor poroča tržaški »Popolov«, med božičnimi prazniki obiskali bivše bojne poliane svetovne vojne na Krasu ter so se dalje časa ustavili na pokopališču v Redipolu. Turisti so bili večidel iz Ljubljane in iz Zagreba, kot poroča tržaški list, ki nadalje navaja, da so se na omenjenem pokopališču v globokem spoštovanju poklonili na grobu Emanuela Filiberta Savojškega, ki je bil poveljnik tretje italijanske armade. Poklonili so se potem tudi še grobovom drugih nadlih vojakov, ki ležijo na redipuljskem pokopališču.

Pekarno so zaprli Alojziju Šubanu v Gorjanah pri Komnu, ker so mu dokazali, da je prodajal kruh, ki je bil težji, kot dovoljujejo oblastni predpisi. Podobne kazni, odvzemanja obrtne pravice za krajo dobo ali za vedno, se množijo po mnogih drugih krajih Julijske krajine v zvezi z izvajanjem zakona, ki je predpisal cene živilnih izdelkov.

Ker sta tajno šla čez mejo v Jugoslavijo, sta bila od goriške prefektore kaznovana z denarno globo 2000 lir in z zapornim trestom Rafael Skomina, 18 let star, doma v Gorici, ter Franciska Cibice, stara 25 let, doma v Tribušah. Obmejne oblasti so jih zasledile pri povratku ter so ugotovile, da niti eden niti drugi nima pri sebi predpisanih potnih listov.

Zaradi istega prestopka je bila poslana pred sodišče tudi neka Ema Lutman iz Rešic pri Sent Petru, stara 33 let, ki ima svojega moža v Jugoslaviji in ga je šla brez potnega dovoljenja obiskati. Lutmanova je bila aretirana, ko je skušala prestopiti državno mejo pri Cerknici. Stvar je za njo tem hujša, ker je tudi njen mož zbežal v Jugoslavijo brez potnega dovoljenja.

Pred goriškim sodiščem pa se nahajajo zaradi istega prestopka še številni drugi osumljenci, med njimi Oskar Orel, Cuk Ana, Brus Jožef, Zavanja Umberto, Sivocci Alojzija, Tušar Ciril, Simič Peter, Konjedič Jožef, Mežnar Alojzija, ki bodo vsi sojeni v bližnjih dneh.

Granata iz svetovne vojne je eksplodirala v Vrtojbi ter težko ranila Milana Crneta, 14 let staro fanta, ki ni imel pojma, kaj granata pomeni, ter je po njej udarjal, ko jo je izkopal na vrtu svojega doma.

Visoke zaporne in denarne kazni padajo po vedno številnejših tihotapcih obeh spolov, ki hodijo v Jugoslavijo po razna živila, cigarete, usnje, vino, žganje, da jih tihotapijo čez mejo. Obmejne postaje so bile zaradi tega pomnožene, kazni pa poostrene in dosegaajo v mesecu decembru po do mesec dni zapore, razen visokih denarnih glob, ki so navadno tako občutne, da dotičnega gospodarsko popolnoma uničijo.

Ker je bral inozemske časopise je bil te dni poklican pred oblasti v Sempasu neki Franc Batič, ter se je moral zagovarjati. Franc Batič je bil pred enim letom konfiniran in se je pravkar vrnil iz konfinacije na podlagi amnestijskega odloka. Ni še znano, kako ga bo oblast kaznovala za prestop, da je čital časopise napisane v italijanskem jeziku, ki se pa prodajajo po Julijski krajini.

Dvanaest kmetov je bilo konfiniranih v vasi Gabrovice pri Maškovljah v septembru lanskega leta — kot smo svoječasno poročali — ker so javno protestirali proti prodaji »gmajne« odnosno skupnega imetja vseh vasčanov. Krajevne oblasti so protest kmetov proti prodaji zemlje, ki so jo smatrali za skupno last, tolmačili tako, kot da se hoče prebivalstvo puntati proti oblasti in kaliti zakoniti red v državi. Kmetje so bili aretirani, konfinirani, a takoj izpuščeni, izvezemsi kmetu Klementu Purgerja, ki je bil konfiniran in poslan v kraj, ki še danes ni javnosti poznan. Na osnovi amnestijskega predloga pa je bil zadnje dni Klement spuščen na svobodo iz konfinacije, v kateri bi bil prvotno moral prebiti celih 5 let.

Nad 300 Madjarov se je med božičnimi prazniki pripeljal v Opatijo, da tu preživijo božič in novo leto. Prišli so v posebnih vlakih čez Jugoslavijo. Italijanske oblasti so jim izkazovale največjo pozornost in tudi uprave opatijskih hotelov so madjarskim gostom zelo postregle, ki so bili

Vombergarjeva „Vrnitev“ na rokodelskem odru

Po posrečeni dramski interpretaciji Prešernovega »Krst« pri Savici smo videli včeraj na odru v Rokodelskem domu zopet domače delo — Vombergarjevo »Vrnitev«, dramo v treh dejanjih, ki po svojem časovnem obeležju spada v tradicionalno božično prireditev društva rokodelskih pomočnikov.

Pred igro je predsednik društva g. kanonik Stroj pozdravil občinstvo, ki je napolnilo dvorano, z božično blagovestjo miru in veselja, ki vlada povsod, kamor je prodrlo krščanstvo in prešlo v dušo, da jim je predvsem za Kristusovo kraljestvo. Na zgledih je to pokazal in potem v nadaljnjih izjavah poudaril, kako je naloga naših društev, da zbirajo mladino in jo vzgajajo, da potem s pravo versko vnemo nosi Kristusa med ljudstvo in širi in utrja njegovo kraljestvo, kakor je to lepo podčrtal s primerom iz življenja in dela belgijske katoliške mladine. Tudi slov. kat. društvo rokodelskih pomočnikov se zaveda te naloge že 82 let in v tem pravcu dela v korist mladini sami, domovini in državi. Z željo, da bi v novem letu še poglobilo svoje delo in lepo napredovalo — saj je kljub dolgemu obstoju vedno mlado in zmnožno najlepšega razmaha — je g. predsednik zaključil svoje navodno voščilo.

Društveni tamburaški zbor je nato zaigral nekaj prav dobro nastudiranih pesmi, nakar je prišla na vrsto igra.

Občinstvo je napeto prisluhnilo in z največjim zanimanjem sledilo dejanju igre, ki ga je že takoj ob uvodnem akordu zgrabila. Sveta noč z vso čudovitostjo neprijetnih občutkov v kmečki hiši, v kateri gospodari nekdanji hlapec, ki se je poročil z vdovo, kateri je mož padel v vojski že pred 18 leti. Čakala ga je, a ko ji je hlapec Peter povedal, da ga je videl pasti, se je čez nekaj let le odločila. Poročila se je s Petrom, ki je že pred vojsko gledal za njo... Srečna sta, dva otroka imata, a Jerica svojega prvega moža le ni pozabila: pred njegovo sliko gori vedno lučka... Svetonoični versovalci in domači hlapci govorijo o popotnikih in jezevih, ki prihajajo na sveti večer v hišo... Jerica je imela tuđne sanje — omeni jih, pozneje jih pove — da je moral biti Peter kriv smrti prvega moža Janka... Sosed Anžek, ki gleda za dekle Francko in jo prevzame planšarju Lenartu, pripoveduje o nekem popotniku, ki se je zgledil pri njih. Peter se vznemiri, pred polnočnico hoče priti še na jasn, kaj bi napravila Jerica, če bi se Janko le vrnil... Tik pred polnočnico pride popotnik, ves bolan in onemogel... V drugem dejanju notranji boj v trikolu Peter — Jerica — Popotnik, ki je Janko, a se ne da spoznati. Zena se mu izpove, potoži mu svojo bolelost, iz česar vidi, kako ga še vedno ljubi, ker se je poročila le da reši propadajoči grunt na prigovarjanje Lenke, stare dekle pri hiši. Peter je ves iz sebe, grunt je rešil, njegovo delo je, pa ga ne mara prepustiti onemu, ki ga je bil že na fronti sprilil s polji... V tretjem dejanju Popotni Petra pomiri, ker se odpravlja: noče kaliti sreče. Težko mu je, a pred Križanim dobi moč, da se ščrtnje. Jerica ga s težkim srcem, betežnega, kakor je, pusti od doma. Peter izve, kod pojde Popotni, pa ga hoče — v drugič in za vselej spraviti na oni svet, pa je plaz podsul njega. Popotnega — pravega gospodarja Janka pa rešijo in Jerica ga po vseh prejšnjih slujah končno spozna.

Res ljudska igra in zajeta iz žive sedanosti res živo Rokodelski igralci so se potrudili, da bi to lepo podali kar mogoče dovršeno. Reči moremo, da se jim je v splošnem posrečilo. Peter, Janko, Anžek in Lenart so bili kar dobri, mestoma naravnost pristni, ženske vloge so vzdržale igro na višini, hlapec sta z otrokoma bila tudi prav dobra. Pri prizpizah bi želeli, da bi bolj pazili na jezik, ki naj bo kolikor mogoče pristno kmečki. Sicer pa igralcem in igralkam vse priznanje, ker »Vrnitev« spada gotovo med najlepše ustvaritve, kar smo jih videli na Rokodelskem odru! Pisatelj je bil pri predstavi navzočen; dobil je lep sopek nageljev in občinstvo ga je navdušeno pozdravljalo.

»Vrnitev« se je na Rokodelskem odru snočil ob pol osmih zvečer ponovila. Dr. L.

Alojzij Strehelj - 80 letnik

V Biogradu na moru je slavil 3. t. m. v svoji lepi hiši tik morja osemdesetletnico obnove vsega primorskega in dalmatinskega vinogradništva g. Alojz Strehelj, ki je bil pred tridesetimi leti tudi deželni in državni poslanec za goriški Kras. Rojen 3. januarja 1857 v Komnu na Krasu je dovršil v Gorici nižjo realno in potem takratno kmetijsko šolo pod vodstvom Frana Povšeta, poznejšega državnega poslanca na Kranjskem. Med buditelji takratne srednje šolske mladine v Gorici je bil tudi prof. Fran Suklje. Ze mladenič je bil nastavljen za učitelja svilojoštva v l. 1874 do 1876. Sprejel k vojakom je tri leta vodil žrebčarske postaje v Pazinu in Kobaridu, a l. 1880 je prešel v pogodbeno državno službovanje za pobijanje filoksera na osnovi ameriških trt, in sicer do leta 1894 na Primorskem, potem pa stalno v Dalmaciji, kjer je bil devet let referent in voditelj tega dela pri namestništvu v Zadru, potem pa 19 let v Šibeniku in končno v Biogradu, kjer je šel leta 1926 v pokoj. Lahko rečemo, da je vse današnje vinogradništvo v Dalmaciji izključno njegovo delo.

Poleg tega gospodarskega dela je deloval vse svoje življenje tudi na narodnem, političnem in kulturnem polju. Ze mlad mož je bil ponovno izvoljen v deželni zbor goriški za Kras, a leta 1907. v državni zbor. Iz istih dob se ga spominjajo tudi razni drugi naši politiki z največjim spoštovanjem, kajti bil je vedno ljubezniv družabnik tudi s kolegi drugih političnih struj. Njegov naslednik v državnem zboru je bil dr. Gustav Gregorin.

Vsestransko zaslužnemu možu želimo v tej pozni starosti polno zadovoljstvo z delom petdesetih let v javni službi naroda, ki tudi v pokoju še vedno deluje med brati Hrvati naše kršne Dalmacije.

Pod okrajem Prosvetnega društva v Novem mestu se bo vršilo v petek, dne 8. januarja ob 8 zvečer v Prosvetnem domu zanimivo in aktualno predavanje o »Slovincih in narodnih manjšinah«. Predaval bo g. dr. Dvornik, odposlanec iz Ljubljane. Prav iskreno so vabljeni vse šole in novomeška društva, da se udeležijo tega tako važnega predavanja. Vetop je brezplačen.

z izletom zelo zadovoljni in je opatijska riviera med prazniki odmevala od nekoliko bolj monotoni madjarskih pesem ter od ciganske muzike in divjestrastnih čardašev.

Abonent - operi za novo leto

30. preteklega meseca je naša opera v časopisu opozorila občinstvo, da operete »Pri treh mladenkah« ne bodo dajali za abonma. Hotela je opozoriti torej »abonentec«, pa jo je bilo — nekoliko sram, Schubert-Berthe, in to še za naše razmere v dobri zasedbi in izvedbi da, to ni za abonenta. Zdi se da je ta samo poskusni kunec za opere brez muzike in za muzikalne komade brez pevcev. Na abonentovih ušesih, možganih pa tudi denarjih, naj se preiskujejo več ali manj ponesrečene domišljice naloge muzikalnega računstva moderne smeri.

Sicer pa je zapostavljen našega abonenta sistem. Leta 1933 so dali ob 50-letnici Wagnerjeve smrti v naši operi Parsifala. Stal je mnogo truda, denarja in časa. Nameravali so ga dati samo dvakrat, končno so ga dali štirikrat. Za zadnjikrat so se spomnili celo »hrbenice našega gledališča« abonentov ter jim milostno dovolili 30% popust pri vstopnicah. Ob 50 letnici Wagnerjeve smrti se ni zdelo vredno naši operi pritegniti k proslavi tudi najrednejše obiskovalce operne hiše, abonente ter jim dati Parsifala. To bi se bilo prav lahko zgodilo tako, da bi bila izpuščena kaka druga časa in kasi bolj neprimerna opera in bi bil s tem prihranjen velik kup denarja pri scenariji itd. Vse to abonent vemo in že dolgo časa gohamo ter — pogoltavamo.

Sijajno odrežejo abonente, tisti del naše publike, ki se rekrutira iz takozvanih srednjih meščanskih slojev, ki ljubi naš teater, ljubi muziko pri različnih gostovanjih v operi. Ta stalna teatrska publika, ki leta in leta vlije skromnim sredstvom obiskuje naše gledališče, je leto za letom stalno abonirana in ki nima sredstev, da bi mogla kupovati izjemoma vstopnice za razna gostovanja, ta publika brez katere bi naša opera ne mogla imeti predstav v abonmajih in brez katere bi operna hiša bila razen v izrednih »izven Kassa« stekle prazna, ta publika se komaj še medlo spominja imen boljših pevcev v naši operi. Za abonenta so naravnost slavnostni dnevi tisti redki časi v celem letu, ko more slišati naše najboljšje.

Gre za kaso, bodo rekli v operi. Dobro! Če mislite, da bodo reševali našo opero oni iz »izven« se motite. Zakaj pa ne daste samo za »izven« kakor n. pr. Parsifala. Pri treh mladenkah in podobnem tudi Gubica, Dvojnega knjigovodstva, Botre smrti itd.? Da, Botra smrti! Koliko časa, denarja je vzela, spraznila hišo ter stopila operi k glavi. Kje je mož ki bo obrnil posteljo?

Odgovorni faktori v operi zapirajo oči pred najvernejšim konkurentom — kinom, oknom v veliki svet lepote, bogastva in dogodkov. Gigli, Kiepara, Schmidt, Grace Moore Eggerth itd., ali ta imena ne vzbujajo strahu? In vse to za tako malo denarja, brez posebne toalete in ob poljubni izbiri časa. Le nikar z visokega stališča! Le nikar pesmi o konservirani muziki. Tisti, ki plačajo, sodijo drugače. To, gospoda, ni gramofon ali radio. Ne pozabite, to so pojoče, trepeče, umirajoče ljudske slike, za gledalca in poslušalca figure, živa bitja. Ali nič ne opazate, da Vam te figure praznijo hišo? Ali nič ne mislite, da vam bodo te vsaki dan izpopolnjevale figure počasi hišo izpraznile? Upoštevajte vendar to in držite v hiši vsaj tistega, ki jo ljubi, ki ljubi njeno umetnost in v njej našo umetnost, naše ljudi z njih umetniškimi slabostmi in vrlinami. Ne zapostavljajte abonenta, ki vani edini še onogoda da imate hišo odprto. Dajte mu muzike, muzike kateregakoli naroda in ne muzikalnih računskih nalog in eksperimentov! Verujte, sicer jo bo šel iskati v — kino.

Naša opera ni domena enega človeka nego slovenskega naroda. Zakaj nešteto krat toliko neskončnega truda pevcev, orkestra, denarja itd. za — flask, ki bi ga opernim faktorjem par starih abonentov, muzikalnih laikov lahko vedno vnaprej napovedalo. Čemu? Da lahko ta in ta častikarjem napove kaj vse so novega in modernega dali. Da je to stalo ogromnega časa in denarja, soraznilo in bi nikoli ne napolnilo kase brez abonentov, tega ne pove. Vedo pa to abonent in kolnejo.

Abonent.